

nu permite lui Petru Aron să se apropie de hotarele Moldovei, precum, și obligația de a-l apăra pe Ștefan. Pentru a întregi înfringerea lui Petru Aron și pentru a atrage de partea sa pe boierii fugiți împreună cu fostul domn, Ștefan le acordă dreptul de a se întoarce în țară, promițându-le restituirea bunurilor și funcțiilor «pe care le merită».

Cercetînd acest tratat, ne izbește caracterul lui de armistițiu, pînă la «venirea regelui în țările rusești» pentru încheierea unui tratat cu Moldova și pentru discutarea problemelor litigioase.

Același act ne arată că incursiunea lui Ștefan nu era considerată ca un război purtat împotriva statului polon, căci se vorbește despre încetarea stării de război «între pămînturile rusești și ale Podoliei și Moldova». Cum tratatul cuprinde și clauzele prin care se prevede că Petru nu va avea voie să se apropie de hotarele Moldovei decît pînă la Smotrycz, reiese limpede care au fost cauzele și scopul expediției lui Ștefan din anul 1458. Ștefan lovise numai pe feudalii poloni din aceste părți care îl ocrotiseră pe fostul domn și, de bună seamă, așa socotea și Cazimir, de vreme ce refuză să-l sprijine pe Petru Aron, care, de altfel, va părăsi Polonia în 1460, căutînd sprijin la voievodul Transilvaniei Sebastian de Rozgony.

Importanța pe care Ștefan cel Mare o acordă înlăturării pretendenților la tronul Moldovei se vede și din faptul că în 1461, decît la un an după refugierea lui Petru Aron în Transilvania, el întreprinde o incursiune în părțile secuiești urmărind prinderea fostului domn, iar în tratatul încheiat cu Polonia la 28 iulie 1468 include o clauză care îl obligă pe Cazimir să nu dea ocrotire nici unui pretendent la tronul Moldovei¹, precum și din insistența cu care îi cere în 1501 lui Ion Albert extrădarea lui Ilie, fiul lui Petru Aron.

Încheierea tratatului de pace cu Polonia are o deosebită importanță pentru noi, fiindcă deschide o lungă perioadă de colaborare și bună vecinătate între Moldova și Polonia. Dacă incursiunea din Pocuția (1458) a putut avea urmări în ceea ce privește relațiile economice dintre cele două state, tratatul amintit (1459) rezolvă și această problemă, asigurînd negustorilor poloni dreptul de comerț pe teritoriul Moldovei.

Un an mai tirziu, la 3 iulie 1460, Ștefan cel Mare va reglementa problema comerțului în privilegiul acordat negustorilor lioveni² și confirmat în 1463³. Lista numeroaselor mărfuri precum și stabilirea strictă a vămilor ne indică intensitatea schimburilor comerciale între Moldova și Polonia la acea dată. Același lucru ni-l dovedește și faptul că liovenii primesc dreptul de a ține la Suceava o casă de negoț, cu alte cuvinte se simțea necesitatea prezenței permanente a unui mare număr de negustori lioveni la Suceava.

Privilegiul amintit ne aduce însă o știre deosebit de importantă despre ocrotirea comerțului autohton de către voievod. Permițînd liovenilor să țină casa de negoț în Suceava, pentru care se vede că nu plăteau taxe speciale, Ștefan le interzice să țină «în acea casă» crîsmă, măcelărie sau berărie. Interdicția aceasta rămîne însă în picioare numai în cazul în care negustorii lioveni nu ar voi să plătească taxele la care erau obligați negustorii autohtoni posesori de cîrciumi, măcelării și berării. Într-un asemenea caz, negustorii lioveni ar fi privilegiați și ar aduce prejudicii celor autohtoni. În cazul în care ei ar voi

¹ I. Bogdan, *op. cit.*, II, p. 300—304.

² *Ibidem*, II, p. 272—282.

³ *Ibidem*, II, p. 295—296.